

ROZHODNÉ PRÁVO A PRÁVOMOC SÚDOV V ZMLUVÁCH VYUŽÍVANÝCH PRI TRANSFERE TECHNOLOGIÍ

ABSTRAKT Predmetom zmlúv využívaných v transfere technológií spravidla býva udelenie licencie alebo prevod práv duševného vlastníctva. Tiež nie je výnimočné, že zmluvné strany pochádzajú z rôznych štátov. Z pohľadu právnika tak vyvstávajú dôležité otázky: Akým právnym poriadkom sa tieto zmluvy riadia? Súd ktorého štátu bude mať právomoc rozhodovať prípadné spory? Sú v tomto smere zmluvné strany úplne slobodné a môžu sa na tom jednoducho dohodnúť? Alebo vstupujú do hry nejaké záväzné európske či medzinárodné pravidlá? Niektoré odpovede sa pokúša načrtnúť tento článok.

ABSTRACT The subject matter of contracts used in technology transfer is usually the granting of a licence or the transfer of intellectual property rights. It is also not exceptional that the contracting parties come from different countries. From a lawyer's perspective, this raises important questions: What law governs these contracts? Which state's court will have jurisdiction to adjudicate any disputes? Are the contracting parties completely free in this respect and can they simply agree on this? Or do any binding European or international rules come into play? This article attempts to outline some of the answers.

ÚVOD

Vytvoriť inováciu, zabezpečiť jej náležitú ochranu, nájsť vhodného partnera, dojednať s ním výhodné licenčné podmienky, uzavrieť licenčnú zmluvu, inkasovať licenčnú odmenu. V jednej vete zjednodušene

– možno až príliš – je obsiahnutý celý proces transferu technológií, avšak za každým slovom sa skrýva mnoho potenciálnych úskalí, vynaloženej energie a investícií. Kto by v samom závere tohto maratónu pri dojednávaní finálnej zmluvy venoval zvýšenú pozornosť spravidla záverečným klauzulám o rozhodnom práve a právomoci súdov? Úlohou právnika, či už interného, alebo advokáta, je ešte pred uzavretím zmluvy identifikovať riziká, a to v rôznych scenároch vrátane potenciálnych sporov medzi zmluvnými stranami. A ak jednou zmluvnou stranou má byť zahraničný subjekt, musí právnikovi zablikáť kontrolka s otázkami: Akým právnym poriadkom sa bude zmluva riadiť? Súdly ktorého štátu budú mať právomoc rozhodovať spory?

Význam inštitútu rozhodného práva a jurisdikcie súdov v zmluvných vzťahoch je výsostne praktický. Základným východiskom pre slovenskú univerzitu či verejnú výskumnú inštitúciu (v. v. i.) by tu vždy malo byť zachovanie reálnej kontroly a efektívnej vynútitelosti plnenia zmluvných záväzkov druhej zmluvnej strany. To však nemusí vždy a za každých okolností znamenať bezvýhradné zotrvávanie na slovenskom rozhodnom práve a právomoci slovenských súdov, ako je ďalej v tomto článku vysvetlené.

Ako užitočné vodítko, výkladovú pomôcku a doplnok k príslušnej legislatíve v oblasti určovania rozhodného práva¹ a právomoci súdov možno odporučiť „Principles on Conflict of Laws in Intellectual Property Prepared by the European Max Planck

Group on Conflict of Laws in Intellectual Property (CLIP).² Ide síce o dokument z roku 2011, avšak je použiteľný aj dnes, a to dokonca aj po revízií legislatívneho rámca EÚ v roku 2012, keď bolo prijaté aktuálne platné nariadenie Brusel I bis.³

VOĽBA PRÁVA (LEX ELECTA) A VOĽBA SÚDU (PROROGATIO)

Je odporúčaným štandardom pri všetkých zmluvách s medzinárodným prvkom, aby zmluvné strany priamo v zmluve zvolili právny poriadok, ktorým sa podľa ich vzájomnej dohody bude zmluva spravovať. Je tiež odporúčaným štandardom, aby sa zmluvné strany dohodli, že súd, resp. súdy konkrétneho štátu budú mať právomoc riešiť súvisiace spory. V každom prípade tieto dohody, resp. doložky by mali byť písomné a jednoznačne (jednoducho) formulované, napr.:

„Zmluvné strany sa dohodli, že táto zmluva a všetky právne vzťahy z nej vyplývajúce sa spravujú právnym poriadkom Slovenskej republiky. Na rozhodovanie všetkých sporov z tejto zmluvy majú právomoc súdy Slovenskej republiky.“

Prvá veta predstavuje dohodu o voľbe práva, druhá veta predstavuje voľbu súdu. Teoreticky je možné podradiť pod zvolený právny poriadok len konkrétnu časť zmluvy (dépeçage), obdobne je možné zúžiť voľbu súdu len na konkrétny predmet, resp. typ sporov. Išlo by však o výraznú komplikáciu v režime zmluvy, pričom aj v prípade, ak by definovanie hraníc bolo dostatočne presné, dané predmety dostatočne samostatné (autonómne) a logicky konzistentné,⁴ zostávalo by otáznne, či by takéto štiepenie vôbec prinášalo nejaký reálny benefit.

V súvislosti s voľbou rozhodného práva je vhodné upozorniť na určité riziká, ktoré môžu viesť k nezmýšľaným následkom. Ide o tzv. konkludentnú voľbu rozhodného práva, na ktorú možno usudzovať v rôznych situáciách. Ak zmluvné strany v zmluve odkazujú napr. na predchádzajúcu vzájomnú dohodu, ktorá obsahovala výslovnú voľbu práva, možno to považovať za konkludentnú voľbu rozhodného práva za predpokladu, že neexistujú okolnosti indikujúce

zmenu praxe. Takisto odkaz na ustanovenia právnych predpisov určitého štátu (napr. odkaz na slovenský Obchodný zákonník) predstavujú pomerne jednoznačnú okolnosť preukazujúcu konkludentnú voľbu rozhodného práva.⁵ Na rozdiel od odbornej literatúry⁶ podľa CLIP [Article 3:501(1)]⁷ už samotná skutočnosť, že zmluvné strany si dohodli právomoc súdu konkrétneho štátu by mala bez ďalšieho znamenať, že si zmluvné strany zároveň konkludentne zvolili ako rozhodné právo právny poriadok toho istého štátu. K tomuto pravidlu CLIP je však potrebné pristupovať obozretne a zdržanlivo, nakoľko samo osebe zrejme nemôže konštruovať konkludentnú voľbu rozhodného práva tam, kde tomu nenasvedčujú iné okolnosti alebo dokonca napriek iným okolnostiam.⁸

Nie je vylúčené, že voľbu rozhodného práva zmluvné strany neskôr zmenia, a to dokonca aj so spätnou platnosťou, retrospektívne. Dôvodom na takúto zmenu by mohla byť, napríklad snaha vyhnúť sa aplikácii kogentných ustanovení pôvodne zvoleného právneho poriadku, ktorých účinky si zmluvné strany uvedomili až po uzavretí zmluvy. Zmena voľby rozhodného práva však nikdy nesmie negatívne zasahovať do sféry tretích osôb a nemá vplyv ani na formálnu platnosť zmluvy. Zmenu voľby rozhodného práva je možné realizovať dokonca aj v rámci už začatého súdneho konania súhlasným vyhlásením zástupcov zmluvných strán.

OBMEDZENIA VOĽBY

Zmluvné strany v obchodnoprávných vzťahoch s medzinárodným prvkom sa tešia značnej miere slobody pri voľbe práva aj voľbe súdu. V tomto smere existujú len niektoré principiálne obmedzenia, ktoré majú prednosť pred ich voľbou. Niektoré z nich sú všeobecnej povahy a vzťahujú sa na akékoľvek obchodné kontrakty, iné sú špecifické pre oblasť transferu technológií a doteraz v slovenskej odbornej literatúre neboli výslovne pomenované.

Pokiaľ ide o voľbu rozhodného práva, ak skutočne ide o zmluvu s medzinárodným prvkom – typicky, keď aspoň jednou zmluvnou stranou je zahraničný subjekt

– neexistujú prakticky žiadne obmedzenia a konajúci súd by mal rešpektovať realizovanú voľbu a aplikovať zvolený právny poriadok. Ak však v zmluve absentuje akýkoľvek medzinárodný prvok, tzn. ide o zmluvu uzavretú výlučne medzi slovenskými subjektmi, ktoré si však ako rozhodné právo zvolia právny poriadok iného štátu, prednosť budú mať kogentné ustanovenia slovenského právneho poriadku.⁹

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že mimo dosah voľby rozhodného práva ťažiskovo spravidla ostávajú niektoré právne vzťahy, ktoré môžu byť kľúčové v zmluvách využívaných v transfere technológií, ako vyplýva aj z CLIP [Article 3:201, Article 3:301, Article 3:401, Article 3:402]. Ide o najmä o (i) otázky pôvodného vlastníctva: kto je pôvodným nositeľom práv? kto je autorom/pôvodcom? kto má právo na riešenie?, (ii) otázky prevoditeľnosti a účinnosti licencie voči tretím osobám a (iii) otázky spoluautorstva a spolumajiteľstva. Na uvedené právne vzťahy sa bude primárne vzťahovať právny poriadok štátu, kde sa ochrana požaduje (*lex loci protectionis*), čo je aj jeden z hlavných princípov uplatňovaných v medzinárodnom práve v súvislosti s uplatňovaním a vymáhaním práv duševného vlastníctva.

Pozastaviť sa možno pri niektorých špecifických verejnoprávných reguláciách, ako je napr. povinné zverejňovanie zmlúv.¹⁰ Slovenský zákonodarca považoval verejný záujem, ktorý ho viedol k prísnemu podmieneniu účinnosti povinne zverejňovanej zmluvy jej predchádzajúcim zverejnením, za natoľko dôležitý, že dokonca výslovne trvá na aplikácii tohto zákonného inštitútu aj vtedy, ak by sa zmluva mala riadiť iným právnym poriadkom ako slovenským.¹¹ Z toho vyplýva, že nepochybne ide o tzv. imperatívnu normu v zmysle článku 9 Nariadenia Rím I:

1. Imperatívne normy sú normy, ktorých dodržiavanie pokladá krajina za rozhodujúce pre ochranu svojich verejných záujmov, ako je politické, sociálne alebo hospodárske zriadenie, až do takej miery, že vyžaduje ich uplatnenie v každej situácii, na ktorú sa norma vzťahuje, bez ohľadu na právo, ktoré je inak rozhodným pre zmluvu podľa tohto nariadenia.

2. Žiadne ustanovenie tohto nariadenia neobmedzuje uplatňovanie imperatívnych noriem právneho poriadku štátu konajúceho súdu.
3. Môžu sa uplatniť imperatívne normy právneho poriadku krajiny, kde sa vykonali alebo sa musia vykonať záväzky vyplývajúce zo zmluvy, pokiaľ uvedené imperatívne normy nerobia plnenie zmluvy protiprávnym. Pri rozhodovaní, či sa majú uplatniť uvedené normy, sa do úvahy vezme ich povaha a účel, ako aj dôsledky ich uplatnenia alebo neuplatnenia.

Praktický problém by mohlo predstavovať uplatňovanie slovenských imperatívnych noriem v prípade, ak by konal iný súd ako slovenský a neuplatňovalo by sa slovenské právo. Napriek tomu, že zverejnenie zmluvy predstavuje formálnu podmienku jej platnosti,¹² postupujúc podľa čl. 11 ods. 1 a 2 Nariadenia Rím I, ktorého konštrukcia je založená na rovnocenných alternatívach (pozri nižšie), je pravdepodobné, že prípadnému nedostatku zverejnenia by súd neprikladal takú váhu, ktorá by viedla k záveru o neplatnosti zmluvy:

1. Zmluva uzavretá medzi osobami, ktoré sa nachádzajú alebo ktorých zástupcovia sa v čase jej uzavretia nachádzajú v tej istej krajine, je formálne platná, ak spĺňa formálne požiadavky právneho poriadku, ktorým sa spravuje podľa tohto nariadenia, alebo právneho poriadku krajiny, v ktorej sa uzavrela.
2. Zmluva uzavretá medzi osobami, ktoré sa nachádzajú alebo ktorých zástupcovia sa v čase jej uzavretia nachádzajú v rôznych krajinách je formálne platná, ak spĺňa formálne požiadavky právneho poriadku, ktorým sa spravuje podľa tohto nariadenia, alebo právneho poriadku ktorejkoľvek z krajín, v ktorých sa nachádza ktorákoľvek zo strán alebo jej zástupca v čase uzavretia zmluvy, alebo právneho poriadku krajiny obvyklého pobytu ktorejkoľvek zo strán v uvedenom čase.

Ďalšou zásadnou reguláciou, ktorá by sa mohla kvalifikovať ako imperatívna norma je § 35 ods. 5 a § 43 ods. 6 zákona č. 243/2017 Z. z. o verejnej výskumnej inštitúcii:

Ustanovenie § 35 ods. 5 zákona o VVI znie: „Právne úkony podľa odseku 1 sú bez predchádzajúceho písomného súhlasu dozornej rady a zakladateľa neplatné. Právne úkony podľa odseku 3 sú bez predchádzajúceho písomného súhlasu dozornej rady neplatné.“

Ustanovenie § 43 ods. 6 zákona o VVI znie: „Právny úkon týkajúci sa nakladania s majetkom, ktorý nebol urobený v súlade s obmedzeniami a postupom, ktoré vyžaduje tento zákon, je neplatný.“

Na súvisiace riziká sme upozornili už v predchádzajúcom článku.¹³

VÝLUČNÁ PRÁVOMOC

Pred voľbou súdu má prednosť súd s výlučnou právomocou v zmysle čl. 24 Nariadenia Brusel I bis. V súvislosti so zmluvami používanými pri transfere technológií má osobitný význam bod 4, ktorý znie (zvýraznenie podčiarknutím TK):

Výlučnú právomoc majú tieto sudy členského štátu bez ohľadu na bydlisko účastníkov:

.....

4. V konaniach týkajúcich sa registrácie alebo platnosti patentov, ochranných známk, priemyselných vzorov alebo iných obdobných práv, ktoré sa musia registrovať alebo pri ktorých sa musí žiadať o ochranu, a to bez ohľadu na to, či je táto otázka predmetom žaloby alebo obrany proti žalobe, súd členského štátu, v ktorom sa žiadosť o registráciu alebo ochranu podala, v ktorom sa registrácia alebo ochrana poskytnú, alebo v ktorom sa podľa právneho nástroja Únie alebo medzinárodného dohovoru za poskytnutú považujú.

Bez toho, aby bola dotknutá právomoc Európskeho patentového úradu podľa Dohovoru o udeľovaní európskeho patentu podpísaného 5. októbra 1973 v Mníchove, sudy každého členského štátu majú výlučnú právomoc v konaniach týkajúcich sa registrácie alebo platnosti akéhokoľvek európskeho patentu

udeleného tomuto členskému štátu.

Je vhodné si k tomuto zneniu pripojiť aj zodpovedajúce znenie CLIP [Article 2:401]:

1. In disputes having as their object a judgment on the grant, registration, validity, abandonment or revocation of a patent, a mark, an industrial design or any other intellectual property right protected on the basis of registration, the courts in the State where the right has been registered or is deemed to have been registered under the terms of an international Convention shall have exclusive jurisdiction.
2. Paragraph 1 does not apply where validity or registration arises in a context other than by principal claim or counterclaim. The decisions resulting from such disputes do not affect the validity or registration of those rights as against third parties.

Porovnaním oboch citovaných ustanovení zistíme, že CLIP vymedzuje výlučnú právomoc užšie ako Nariadenie Brusel I bis, keď podľa CLIP ide len o také spory, kde žalobca v žalobnom návrhu (petite) alebo žalovaný v protinávru žiada vydať rozsudok o udelení, registrácii, platnosti, vzdaní sa alebo zrušení patentu, ochrannej známky, dizajnu alebo iného práva duševného vlastníctva. Môže to naznačovať, že v konkrétnych prípadoch je pri vymedzovaní rozsahu výlučnej právomoci namieste skôr reštriktívny prístup a výklad. Výlučná právomoc by sa teda nemala automaticky rozširovať na akékoľvek otázky, nároky či vzťahy súvisiace s duševným vlastníctvom v zmluvách používaných pri transfere technológií, a to dokonca aj v prípadoch, ak má byť prevod alebo licencia zapisovaná do príslušného registra.

V minulosti v tejto súvislosti už bola Súdnu dvoru Európskej únie položená aj prejudiciálna otázka, a to zo strany rumunského Najvyššieho kasačného súdu:

„Možno spor týkajúci sa súdneho výkonu povinnosti previesť práva k ochrannej známke zapísanej v členskom štáte Únie, ktorá vznikla v rámci zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi konania daného sporu, považovať

za spor, ktorého predmetom je právo, ktoré sa musí registrovať alebo u ktorého sa musí žiadať o ochranu podľa článku 22 bodu 4 nariadenia,¹⁴ a to vzhľadom na skutočnosť, že podľa zákona štátu, v ktorom je ochranná známka zapísaná, podlieha prevod práv k ochrannej známke zápisu do registra ochranných známk a uverejneniu v Úradnom vestníku priemyselného vlastníctva?“

Súdny dvor Európskej únie v tejto veci C-175/15 Taser International vydal dňa 17. marca 2016 rozsudok, v ktorom však nevyužil príležitosť vniesť viac svetla do tejto oblasti a s ohľadom na okolnosti daného prípadu na vyššie citovanú prejudiciálnu otázku nepovažoval za potrebné odpovedať, ako vyplýva z bodu 28 rozsudku. Na názor Súdneho dvora Európskej únie, ktorý by mohol prispieť k zvýšeniu právnej istoty aktérov transferu technológií, si tak budeme musieť ešte počkať.

PRÁVO VS. SÚD

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať situáciám, ak by mal slovenský súd rozhodovať podľa práva iného štátu, prípadne, ak by súd iného štátu mal rozhodovať podľa slovenského práva.¹⁵ Je potrebné si uvedomiť, že známa zásada, resp. prezumpcia „súd pozná právo“ (iura novit curia) sa nikdy nevzťahuje na cudzí právny poriadok, tzn. taký, ktorý sa v súlade s ústavou neuplatňuje na území štátu daného súdu. Inými slovami, slovenský súd pozná, resp. má poznať a musí poznať „len“ slovenskú ústavu, slovenské ústavné zákony, slovenské zákony, právo Európskej únie a medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná, čo formálne vyplýva najmä z čl. 144 ods. 1 Ústavy,¹⁶ § 186 ods. 1 Civilného sporového poriadku¹⁷ a nepriamo tiež z § 15 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.¹⁸ Obdobne to platí aj pre súdy iných členských štátov Európskej únie a v širšom význame pre súdy akéhokoľvek iného štátu. Preto, ak má súd aplikovať cudzie právo, musí najprv jeho obsah „spoznať“, čo si vyžaduje procesnú aktivitu sporových strán, ktoré v tomto smere zaťažuje nielen bremeno tvrdenia, ale aj dôkazné bremeno. Obsah cudzieho práva sa teda

neprezumuje, ale dokazuje,¹⁹ ako by išlo o skutkové tvrdenie v spore. Do obsahu cudzieho práva nepatrí len samotné znenie cudzích právnych predpisov, ale aj ich výklad²⁰, a to najmä prostredníctvom judikatúry cudzích súdov a cudzej odbornej literatúry.

Vedenie súdneho sporu na súde, ktorému je potrebné okrem skutkových okolností objasňovať a preukazovať aj samotné právo, podľa ktorého má súd rozhodovať, nemusí byť veľmi efektívne. A to nielen z hľadiska času a nákladov, ale aj z hľadiska právnej istoty. Pritom spor sa môže lámať na partikulárnych detailoch, ktoré sa v jednotlivých krajinách pomerne výrazne odlišujú, ako je napr. (i) platnosť zmluvy, výpovede alebo odstúpenia, (ii) predzmluvná zodpovednosť, zodpovednosť za škodu, jej predpoklady a rozsah, (iii) zánik záväzkov, započítanie, premlčanie, preklúzia či (iv) zabezpečenie záväzkov a zmluvné sankcie. Národné zákonodarstvo²¹ a aj medzinárodné právo²² obsahujú určité pomôcky (dožiadania) na uľahčenie zisťovania cudzieho práva, avšak z praxe je známe, že ide o pomerne zdĺhavú formálnu procedúru, ktorá ani nemusí viesť k želaným informáciám.

Oddeľovať právo od súdu môže v aplikačnej praxi prinášať nezamýšľané následky aj v podobe zvýšených nákladov na právne služby, keď bude potrebný samostatný právnik (advokát) na otázky hmotného práva a samostatný právnik (advokát) na otázky procesného práva. Nemusí to byť neprekonateľná prekážka a ani tzv. deal-breaker, avšak je užitočné si byť vedomý rizika súvisiacich nákladov už pri uzatváraní zmluvy.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA

Na pôdoryse tohto článku nie je možné komplexne spracovať celú problematiku rozhodného práva a právomoc súdu v zmluvách využívaných pri transfere technológií. Takúto ambíciu autor ani nemal. Postačovalo by, ak by si zodpovední manažéri a právnici v slovenských univerzitách a vedeckovýskumných inštitúciách odniesli v zásade len zopár stručných odporúčaní do rokovaní so zmluvnými partnermi:

1. Neponechajte voľbu rozhodného práva zaml-

čanú a vyhnite sa riziku konkludentnej voľby práva.

2. V čo najväčšej miere trvajte na slovenskom práve. Ak to s ohľadom na vašu vyjednávaciu pozíciu už nie je možné, pokúste sa ešte pred uzavretím zmluvy zabezpečiť analýzu vypracovanú právnikom (advokátom), ktorý má kvalifikáciu a skúsenosť v príslušnom cudzom právnom poriadku. Zároveň sa pokúste tieto a budúce potenciálne náklady na právne služby zahrnúť do zodpovedajúceho navýšenia licenčnej odmeny.
3. Slovenský súd môže, ale nemusí byť pre vás voľba č. 1. Zvážte aj rozhodcovskú doložku, ktorá by zverila riešenie sporov vybranému rozhodcovskému súdu²³ alebo medzinárodnému arbitrážnemu centru.²⁴ Súd v krajine zahraničného partnera by mal byť až poslednou možnosťou, ktorú v rokovaniach nepredajte „lacno“.

Poznámky:

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I); znenie dostupné tu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008R0593>

² Znenie CLIP je dostupné tu: https://www.ip.mpg.de/fileadmin/ipmpg/content/clip/Final_Text_1_December_2011.pdf

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I bis); znenie dostupné tu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R1215&from=CS>

⁴ LACKO, P.: Nariadenie Rím I. Komentár. Wolters Kluwer 2017. s. 46.

⁵ „Malo by sa však rozlišovať, akým spôsobom je referencia na ustanovenia určitého právneho predpisu v zmluve uvedená. Pokiaľ je odkaz uvedený priamo v úvodných ustanoveniach zmluvy, malo by to predstavovať pomerne jednoznačnú indíciu konkludentnej voľby práva. Ak však úmyslom zmluvných strán bolo len odkázať na určitú reguláciu v zmysle práva daného štátu alebo inkorporovať do zmluvy určitý inštitút, ktorý existuje v cudzom právnom poriadku, toto samo osebe ešte nemusí predstavovať konkludentnú voľbu práva.“ (LACKO, P.: Nariadenie Rím

I. Komentár. Wolters Kluwer 2017. s. 45).

⁶ „V každom prípade voľba exkluzívnej právomoci súdov určitého štátu nepredstavuje prezumpciu konkludentnej voľby rozhodného práva.“ (LACKO, P.: Nariadenie Rím I. Komentár. Wolters Kluwer 2017. s. 45).

⁷ „(1) Transfer, licence agreements and other contracts relating to an intellectual property right shall be governed by the law chosen by the parties. The choice shall be made expressly or clearly demonstrated by the terms of the contract or the parties' conduct in the circumstances of the case. If the parties have agreed to confer jurisdiction on a court of a State to hear and determine disputes that have arisen or may arise out of the contract, they shall be presumed to have chosen the law of that State. By their choice the parties can select the law applicable to the whole or a part only of the contract.“ [Article 3:501(1) CLIP; zvýraznenie podčiarknutím doplnené TK].

⁸ V tomto smere možno poukázať na omnoho slabšie znenie recitálu 12 Nariadenia Rím I: „Dohoda medzi stranami o výlučnej právomoci jedného alebo viacerých súdnych orgánov členského štátu na rozhodnutie sporov vyplývajúcich zo zmluvy by mala byť jedným z faktorov, ktoré treba zohľadniť pri rozhodovaní, či voľba práva bola jasne preukázaná.“

⁹ Článok 3 ods. 3 a 4 Nariadenia Rím I znie: „(3) Ak sa v čase voľby všetky ostatné prvky súvisiace so situáciou nachádzajú v inej krajine, než je krajina, ktorej právo sa zvolilo, voľba strán nemá vplyv na uplatnenie ustanovení práva tejto inej krajiny, od ktorých sa nemožno odchyliť dohodou. (4) Ak sa v čase voľby všetky ostatné prvky súvisiace so situáciou nachádzajú v jednom alebo viacerých členských štátoch, voľba iného rozhodného práva stranami ako právneho poriadku členského štátu nemá vplyv na uplatnenie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré sú prípadne vykonané v práve členského štátu konajúceho súdu a od ktorých sa nemožno odchyliť dohodou.“

¹⁰ Pozri § 47a Občianskeho zákonníka v spojení s § 5a zákona č. 211/2000 Z. z. o slobode informácií.

¹¹ Ustanovenie § 853 ods. 3 Občianskeho zákonníka znie: „(3) Ustanovenia § 47a, § 490 ods. 2, § 582a a § 879n sa použijú bez ohľadu na právo, ktoré je inak podľa predpisov medzinárodného práva súkromného rozhodným pre zmluvu.“

¹² Rozlišovanie pojmov „účinnosť zmluvy“ a „platnosť zmluvy“ tak, ako to predpokladá § 47a Občianskeho zákonníka, nemá ekvivalent v medzinárodnom práve súkromnom, na-

koľko stále pôjde o formálnu platnosť zmluvy.

¹³ KLINKA, T.: Legislatívne prekážky komercializácie duševného vlastníctva na pôde Slovenskej akadémie vied po jej transformácii v roku 2022. TTb. s. 15.

¹⁴ Článku 22 ods. 4 pôvodného Nariadenia Brusel I zodpovedá vyššie citovaný článok 24 ods. 4 aktuálneho Nariadenia Brusel I bis.

¹⁵ Napr. Zmluva o prevode duševného vlastníctva z 20. 12. 2022 medzi UPJŠ (SK), UK (SK), PriF UK (SK) a MUNI (CZ) na strane prevodcov a spoločnosť FETUS, IVFa.s. (CZ) na strane nadobúdateľa, ktorej čl. 5 ods. 2 znie: "2. Táto Zmluva sa spravuje slovenským právom. Všetky spory z nej alebo v súvislosti s ňou, vrátane sporov o jej platnosť a o náhradu škody z neplatnosti Zmluvy, budú rozhodované na Mestskom súde v Prahe.". Znenie dostupné tu <https://www.crz.gov.sk/data/att/3806659.pdf>

¹⁶ Podľa článku 144 ods. 1 Ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

¹⁷ Podľa § 186 ods. 1 Civilného sporového poriadku skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy zverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli zverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie, sa nedokazujú.

¹⁸ Podľa § 15 zákona č. 400/2015 Z. z. o všetkom, čo bolo v zbierke zákonov vyhlásené, sa má za to, že dňom vyhlásenia sa stalo známym každému, koho sa to týka.

¹⁹ Podľa článku 18 ods. 1 Nariadenia Rím I právny poriadok, ktorým sa spravuje zmluvný záväzok podľa tohto nariadenia, sa uplatňuje v rozsahu, v ktorom vo veciach zmluvných záväzkov upravuje zákonné domnienky alebo určuje

dôkazné bremeno.

²⁰ Rozhodným právom pre zmluvu podľa tohto nariadenia sa spravuje najmä a) jej výklad; b) plnenie zmluvných záväzkov; c) v rozsahu právomoci udelenej súdu procesnými normami, dôsledky porušenia týchto záväzkov, vrátane stanovenia výšky náhrady škody, ak sa určuje na základe právnych predpisov; d) rôzne spôsoby zániku záväzkov, preklúzia a premlčanie; e) dôsledky neplatnosti zmluvy.

²¹ V Slovenskej republike ide o § 53 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. V Českej republike ide o § 23 zákona č. 91/2012 Sb. o medzinárodnom práve súkromnom.

²² Európsky dohovor o informáciách o cudzom práve, ktorý bol prijatý v Londýne dňa 7. júna 1968; znenie je dostupné v oznámení č. 82/1997 Z. z. Okrem členských štátov EÚ (s výnimkou Írska) sú zmluvnými stranami Albánsko, Azerbajdžan, Bosna a Hercegovina, Gruzínsko, Island, Čierna Hora, Severné Macedónsko, Moldavsko, Nórsko, Srbsko, Švajčiarsko, Lichtenštajnsko, Monako, Ukrajina, Turecko, Veľká Británia, Bielorusko, Rusko, Maroko, Mexiko a Kostarika. Zdroj: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list>

²³ Zoznam rozhodcovských súdov je dostupný tu: <https://obcan.justice.sk/infosud-registre/-/isu-registre/zoznam/srSud>

²⁴ Do pozornosti možno dať napr. Vienna International Arbitral Centre (VIAC); <https://www.viac.eu/de/>

Autor: **Tomáš Klinka**

JUDr. Tomáš Klinka, senior právnik a patentový zástupca, 0948/931570, <https://www.linkedin.com/in/tomas-klinka-941bb566/>. Príspevok bol publikovaný aj na portáli Lexforum.